

Kuslap ja Kaal

säväyttivät

Savon Sanomat
5.6.80

Estonia-teatterin oopperavierailu piti mielenkiintoa yllä loppuun saakka. Järeän Attilan jälkeen koettiin lyyrinen tragedia kuin tervehdyksenä puolivuosituhannen takaa ja lopuksi riehaannuttiin vanhan kunnan komedian Rykmentin tyttöjen parissa. Ohjelma oli siis monipuolinen, antoihan se näytteitä niin vakavasta kuin kevyemmästäkin linjasta ja tämän hetken Eestin luovasta oopperataiteesta.

Erikaisen hyvää oli se, että nyt saatiin kuulla kahta meille uutta laulajaa, joiden toivoisi pian palaavan uudelleen: Voldemar Kuslap osoittautui aivan suurenmoisiksi barytoniksi ja Anu Kaal loistavaksi sopraanoksi ja komedienneksi. Kannattaa mennä siis "olympiamatkalalle" Tallinnaan heinäkuussa ihan heidän takiaan — samat teoksethan menevät silloinkin, kunhan varmistuu ennakkolta laulajista!

Tyylikäs Cyrano

Eino Tambergin (s. 1930) toinen ja toistaiseksi viimeinen ooppera Cyrano de Bergerac, joka valmistui v. -74, on kamariooppera sanan todellisessa merkityksessä. Se ei viljele ääritehoja vaan antaa enemmän kuin tavallisesti tilaa vivahduksille, laulajien ja orkesterin yhteistyölle.

Ooppera käyttää hyvin suuressa määrin 1500- ja 1600-luvun tyylikeinoja ja tuntuu siten johtosävelittömine kulkuineen kuin moderninta! Tästä myös johtui, että alkuosa tuntui toistelevan liiaksi samaa, mutta mitä pitemmälle päästiin, sitä kiinteämmäksi kokonaisuus kasvoi. Saattoi erottaa koossapitävää tematiikkaa ja lopun gregoraanisen messun kontrastinti oli hienostunut ja tehokas.

Eri Klasin johtaman orkesterin ja laulajien yhteistyö oli hitoutunutta. Klas osoittautui merkittäväksi oopperakapellimestariksi vierailun aikana eikä siis ihme, että hän johtaa vakituisesti Bolshoi-teatterissa.

Mutta illan todellinen tähti oli Cyranon osan laulanut Voldemar Kuslap, jolle soisi todellakin kansainvälisten lavojen tehtäviä. Kuslavin tulkinta oli vivahteikkudessaan aivan omaa luokkaansa, volyymitaan riittävä suuriinkin saleihin. Hän ei ker-

taakaan syyllistynyt forseeramiseen vaan kaikki dynaamiset alueet soivat mitä ilmeikkäimmän: eeterisyys ja voima kulivat käsi kädessä.

Se oli kuin kamarioopperan opipituni.

Kaksi rykmentin tytärtä

Keveäksi lopuksi tallinnalaiset esittivät Donizettin koomisen oopperan Rykmentin tytär, jonka pääosissa oli kaksoismiehitys. Samoin kuin Attilassakin tämän esityksen aikana joutui surkutelemaan meidän pientä näyttämöä: lavalla oli ihan tungos!

Samalla näyttämökuva paljasti tallinnalaisten vielä rakastavan todellista realismia. Laitumella seisovat täytetyt vuohipukit, salongissa koirat! Lavastus suosii maisemamaalauksia, mitä meillä ei enää paljoa käytetä. Pukuihin ja väreihin kiinnitetään erikoisen suurta huomiota, vaihua on nähty pienissä yksityiskohdissakin.

Vahinko, että Margarita Voites oli hiukan vilustunut. Hän ei antanut parastaan, vaikka saikin paikoin kuvioihin lupaavaa keveyttä ja ilmeikkyyttä. Jostakin syystä hän oli myös näyttämöllä kireä ja se säteili jopa illan huumoripakkaukseen eli kersantti Sulpiceen, jota näytteli Teo Maiste. Voitesilla oli kaksinkertaiset ramppipaineet — olihan Helsingin Sanomat kirjoittanut hänestä etukäteen epäkohteliaasti.

Toinen esitys oli todellakin kuin toinen esitys, vapautunut, täynnä suurta ja pientä kujetta sekä musiikissa että näyttämöllä. Anu Kaal nuoruuden innossa syytti muutkin. Niinpä Hendrik Krumm (Toniona) vetäisi vierailun upeimman aariansa, vaikka ei Ivo Kuusk' aan osaa edellisenä iltana huonosti vienyt. Päinvastoin Kuusk on tulevaisuu-

den lupaus ja saa vielä varmasti kansantaitelijan arvonimen!

Anu Kaal erottui Voitesiin nähden edukseen paitsi näyttelijänä myös kuviolaulun ilmeikkäänä hallitsijana, jota pienet lipsahdukset eivät hätkäyttäneet. Näytti myös siltä, että hänellä on se harvinainen kyky kasvaa esityksen mukana, keksiä uusia detaljeja jo moneen kertaan esitettyyn osaan.

Oikeastaan olikin hyvä, että välillä oli pelkkää puhetta. Sen näet eestinkielisestä esityksestä ymmärshiivin. Teo Maisten sutkauksille naurettiin "kuin ennen-vanhaan".

Nuori Peeter Lilje osoittautui jänteväksi kapellimestariksi. Yhteistyö kuoron ja orkesterin välillä oli myös hyvää. Kuoron merkitys eestiläisessä esityksessä yleensä näyttää olevan meikäläistä painotetumpi.

Vierailu antoi hyvän lähtölaukauksen uuteen sesonkiin suunniteltaessa. Kannattaa siis tutkailla omaa tilaamme oopperan tekemisen kaikilta puolilta — se on kasvun edellytys.

TAUNO LEMPINEN

Mosaiikki-monumentti Vilhuselta

Kuopiolaissyntyinen taiteilija Rusti Vilhunen on saanut taiteilija Tarja Polarin avustuksella valmiiksi Suomen toiseksi suurimman bysanttilaisella teknikalla tehdyn mosaiikkityön Hymni työlle. Teos paljastettiin tiistaina Kemira Oy:n tiloissa Helsingissä.

Teoksen mitat ovat 2 x 4 metriä ja se rakentuu n. 120.000:sta pienestä palasesta. Työ painaa noin 1200 kiloa ja siinä on käytetty mm. aitoa kultaa.

Savon Sanomat 5/6-80